

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Č. j.: 025 305/98-2165
Signatura: ob6hs201

Inspektorát č. 2
Okresní pracoviště Rakovník

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

- Škola / školské zařízení:** Střední odborné učiliště zemědělské, U Stadionu 1135, 271 80 Nové Strašecí
- IZO:** 107 820 536
- Ředitel školy / zařízení:** Ing. Bohuslav Vecka
- Zřizovatel:** Ministerstvo zemědělství ČR
- Příslušný školský úřad:** ŠÚ Rakovník
- Termín inspekce:** 7., 8. října 1998
- Inspektoři:** PaedDr. Vladimír Krieg - vedoucí týmu
Ing. Václava Šedivá - členka týmu
- Předmět inspekce:** Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zákona č. 139/1995 Sb.):
Řízení školy
Podmínky a průběh vzdělávání
- Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:** Vybrané části vedené dokumentace školy, MŠMT ČR schválené učební dokumenty vyučovaných učebních a studijních oborů, hospitační záznamy ČŠI

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Dvoudenní inspekční návštěva byla zaměřena na vybrané oblasti řízení školy, podmínky a průběh vzdělávání. Z pobytu ve škole vyplynula tato zjištění:

1. Personální složení pedagogického sboru

Vzdělávací činnost školy je v teoretické výuce zajišťována celkem 14 učiteli včetně ředitele školy a jeho zástupce pro teoretické vyučování, v praktické výuce celkem 12 mistry odborného výcviku včetně zástupce ředitele školy pro praktické vyučování.

V teoretické výuce splňuje požadavky vzdělání podle příslušné právní normy celkem 10 pedagogů, 1 vysokoškolsky vzdělaný absolvent nepedagogického studijního směru dokončuje studium k získání pedagogické způsobilosti, další jej bude následovat, dva další učitelé nesplňují požadavek odborné způsobilosti. Ve škole není zajištěna většina výuky německého jazyka a částečně výuka matematiky, fyziky a odborných strojařských

předmětů plně způsobilými učiteli (celkem se jedná o více než 40 % hodin teoretické výuky), zbývající hodiny jsou odučeny pedagogy splňujícími požadavky vzdělání. Tato nepříliš příznivá situace bude zlepšena dokončením DPS jedním učitelem.

V praktické výuce splňuje požadavky vzdělání celkem 10 mistrů odborného výcviku (MOV v dalším textu), 2 MOV nedosáhli v odborné způsobilosti požadovaného stupně vzdělání, požadavek pedagogického vzdělání splňují všichni.

Věkové složení pedagogického sboru je vyhovující, u učitelů teoretických předmětů převažuje kategorie do 45 roků, u MOV kategorie nad 45 roků.

Odborná a pedagogická způsobilost pracovníků je na dobré úrovni, většina pracovníků splňuje požadavky předepsaného vzdělání.

2. Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů

Ve škole se vyučuje následujícím učebním a studijním oborům, které jsou uvedeny v zařazovací listině školy do sítě škol, předškolních a školských zařízení MŠMT ČR:

- **učební obory SOU**
- 24-66-2/09 *mechanik opravář pro silniční motorová vozidla*, 1., 2. ročník studium denní, výuka podle alternativního uč. plánu č. j. 16.994/91-21, uč. osnovy č. j. 23 532/87-220
- 45-74-2/00 *opravář zemědělských strojů*, 1., 2. ročník, studium denní, výuka podle uč. dokumentů MH ČR č. j. 714 054/93-74
- 45-97-4/02 *mechanik zemědělské techniky*, 4. ročník (první ročník druhého stupně studia), studium denní, výuka podle uč. dokumentů č. j. 16.617/95-23 včetně doložky MH ČR č. j. 335 328/94-74
- **studijní obor SOU**
- 45-26-4/00 *mechanizace zemědělství a lesního hospodářství*, 2. ročník, studium denní (nástavbové studium), výuka podle uč. dokumentů č. j. 19.118/92-21 (uč. plán, uč. osnovy odborných předmětů) a 18.049/91 (uč. osnovy všeobecně vzdělávacích předmětů).

Srovnáním reálné výuky (rozvrhu hodin) s těmito dokumenty nebyl zjištěn rozpor mezi učebními plány a touto výukou. Školou jsou využívány možnosti úpravy učebních plánů až do výše 10 % celkového týdenního počtu hodin, přičemž není překročený maximální stanovený počet hodin týdně a vyučuje se všem předmětům. Pro jednotlivé ročníky studia má škola rozpracovány učební plány s vyznačením provedených odchylek.

Podobně jsou využity možnosti úpravy učebních osnov jednotlivých předmětů až do výše 30 % obsahu vzhledem k aktualizaci učiva a novým poznatkům v oboru. Tyto úpravy jsou řádně zdokumentovány v tematických plánech učiva a schváleny ředitelem školy.

Výuka je realizována podle MŠMT ČR schválených učebních dokumentů, v této oblasti nebyly zjištěny nedostatky.

3. Přijímání žáků do nástavbového studia

Jak je zmíněno v části 2, ve škole je realizováno nástavbové studium pro absolventy SOU. Konkrétně se jedná o výuku oboru 45-26-4/00 *mechanizace zemědělství a lesního*

hospodářství. V letošním školním roce nebylo nástavbové studium zahájeno z důvodu nízké kvality absolventů SOU, kteří, dle sdělení ředitele školy, neskýtali dostatečnou záruku úspěšného absolvování maturitní zkoušky.

Pro loňský školní rok proběhlo přijímací řízení do nástavbového studia bez přijímacích zkoušek, pouze na základě přihlášek, a tedy průměrného prospěchu. Ředitelem školy byla ustavena komise pro přijímací řízení, která vypracovala kritéria pro přijetí. Z předloženého protokolu o přijímacím řízení vyplynulo, že bylo přihlášeno a ke studiu přijato celkem 46 uchazečů, ze kterých po prvním ročníku pokračují ve studiu 32 žáci a k maturitní zkoušce dospěje, podle sdělení ředitele školy, zhruba jedna polovina tohoto počtu.

Přijímací řízení do nástavbového studia probíhá v souladu s platnou právní normou.

4. Hodnocení kvality vyučování a úrovně vzdělávání

Kvalita výuky byla posuzována formou hospitací ve vyučovacích hodinách. Výběr hodin směřoval k tomu, aby byly pokud možno rovnoměrně pokryty všeobecně vzdělávací předměty a odborné předměty. Další hledisko při výběru hospitací byla úroveň ve třídách nástavbového studia a učebních oborů SOU.

Všeobecně vzdělávací předměty

Hospitace byly provedeny v těchto předmětech:

- dějepis
- fyzika
- matematika
- občanská nauka, základy společenských věd

Dějepis

Sledovaná hodina probíhala ve třídě nástavbového studia. Z hlediska obsahu byla odborně strukturovaná, obsah a cíl jednotlivých celků byl jasný. Výuka byla diferencovaná, byly použity metody a formy práce, které žáky podnítily a aktivizovaly. Byl poskytnut dostatečný prostor pro formulování individuálního projevu žáka. Žáci měli příležitost se vyjadřovat, nedovedli však dobře formulovat myšlenku. Vyučující vhodně napomáhala při vyjadřování. Žáci prokazovali solidní znalosti, i když měli problémy s jejich formulacemi.

Učitelka vhodně propojovala vazby s předmětem ČJL a stavěla na určitých pevných základech z příbuzného předmětu.

Žáci prokazovali dobré znalosti a dovednosti, které byly podpořeny i vhodně voleným domácím úkolem, vedoucím k rozvoji vědomostí žáků.

Vypracovaný tematický plán byl v souladu s časovým plánem a třídní knihou.

Celková úroveň výuky byla nadprůměrná.

Fyzika

Vyučovací hodina v nástavbovém studiu byla věnována opakování, a to převážně formou praktických příkladů a souhrnného přehledu pomocí zpětného projektoru. Hodina korespondovala přesně s časovým plánem, který odpovídal osnovám učebního oboru. Vyučující se částečně dařilo efektivně využívat časovou dotaci hodiny zapojením všech žáků. V písemné opakovací části struktury hodiny, kdy žák pracoval u tabule, docházelo k časové ztrátě. Tím hodina ztrácela na efektivnosti, žáci upadali do pasivity a ztráceli nadšení. Kromě sešitu neměli možnost užívat učebnice.

Projev učitelky byl příjemný, vstřícný k individuálnímu přístupu.

Celková úroveň výuky byla spíše nadprůměrná.

Matematika

Výuka byla hospitována ve třídě SOU u jedné ze dvou vyučujících matematiky na škole. Pro realizaci obsahu a cíle hodiny zvolila učitelka především metodu frontálního způsobu výuky, a to jak při opakování a procvičování, tak při výkladu. Kromě kalkulaček nebyly využívány žádné pomůcky, žáci neměli k dispozici učebnice. Používali sešity, do kterých jim bylo diktováno nebo opisovali z tabule. Pro domácí úkoly si žáci vedli zvláštní sešit, chyběla však kontrola plnění úkolů (v namátkově vybraných sešitech bylo pouze zadání bez výpočtu).

Pro zvýšení efektivnosti hodiny se učitelka snažila ve druhé části hodiny zvolit skupinový charakter výuky. Z časového důvodu však nebyla tato forma práce dotažena do konce, chybělo zhodnocení a závěr.

Probírané učivo bylo v souladu s předloženými tematickými plány. Styl práce a organizace výuky působily občas chaoticky, nepracovali všichni žáci. Četnost klasifikace ve studijních průkazech žáků i v klasifikačním archu byla velmi nízká.

Úroveň sledované hodiny byla spíše podprůměrná.

Občanská nauka, základy společenských věd

Vyučující je odborně i pedagogicky způsobilý učitel se zhruba 10 lety pedagogické praxe. Zhlédnuté hodiny se vyznačovaly logickou strukturou, probírané učivo bylo v souladu s učební osnovou předmětu včetně časového souladu s tematickým plánem.

V hodinách byl zaznamenán vhodný přístup vyučujícího k žákům, který diferencoval výuku v učebním a ve studijním oboru, a proto volil poněkud odlišný styl práce. Střídáním činností, aktivizací žáků a aktualizací učiva byla zajištěna dostatečná efektivita práce. Probíraná témata byla velmi dobře využita pro orientaci mladých lidí v současném světě. Využíváním mezipředmětových vztahů např. s českým jazykem bylo upevněno učivo i jiného předmětu než probíraného (třída SOU).

Ve třídě nástavbového studia byla patrna snaha o formulování vlastních názorů žáků, pozitivně působila odbornost vyučujícího a jeho přiměřené nároky na žáky.

Zhlédnuté hodiny byly hodnoceny nadprůměrně.

Odborné předměty

- ekonomika a řízení
- elektronika
- obsluha PC
- rostlinná výroba
- strojírenská technologie, technologie oprav automobilů

Ekonomika a řízení

Vyučovací jednotka v nástavbové třídě měla jasně stanovený cíl a obsah. Téma odpovídalo s nepatrným časovým posunem stanovenému tematickému plánu. Hodina měla promyšlenou strukturu. Při vlastním výkladu bylo použito i didaktické techniky - videa, které mělo význam spíše pro zpestření výuky než naučný.

Projev vyučujícího působil kultivovaně. Vhodně promyšlenými otázkami přiměřenými věku a znalostem žáků dokázal většinu z nich vtáhnout do problematiky a upoutat jejich pozornost. Při frontálním opakování dokázali žáci využívat znalosti z dalších odborných předmětů, reagovali i na znalosti cizích slov (vyučující dbal na jejich vysvětlení).

Závěr hodiny byl věnován shrnutí látky a zadání neformálního a účelného domácího úkolu.

Odborná erudovanost učitele zpětně působila na vhodnou pracovní atmosféru ve třídě.

Učebnice, které měli žáci k dispozici, nebyly použity.

Celkově lze úroveň výuky hodnotit nadprůměrně.

Elektronika

Vyučovací jednotka v nástavbovém studiu měla promyšlenou strukturu, rozdělenou do tří částí:

- opakování
- vlastní výklad
- procvičení na praktických příkladech

V žádné části hodiny nebyly využity aktivizující metody práce. Převládala slovní projev učitele, který chvílemi působil monotónně. Kladně lze naopak hodnotit odborné vědomosti a grafické schopnosti vyučujícího.

Žáci neměli učebnice, používali pouze sešity, do kterých jim vyučující diktoval poznámky. V poslední části vyučovací jednotky, kdy žáci počítali praktické příklady, se vyučující svými otázkami zaměřoval spíše na bystřejší a rychlejší žáky.

Z průběhu hodiny byl patrný dobrý vztah mezi učitelem a žáky. Výuka byla v časovém souladu s tematickým plánem a třídní knihou.

Úroveň sledované hodiny byla průměrná.

Obsluha PC

Vyučovací jednotka byla v souladu s předloženými tematickými plány. Těžištěm výuky byl fundovaný, jasný a promyšlený praktický výklad přímo u osobního počítače. Žáci mohli okamžitě prakticky řešit zadaný úkol (metoda problémového vyučování). Závěrem se mohli sami ohodnotit, jak zvládli příslušné dané téma.

Odbornost vyučujícího i vztah k žákům vytvářelo dobrou, tvůrčí atmosféru v hodině, která byla poněkud narušována malým počtem PC (6 ks) na počet žáků ve třídě (17).

Kombinace metody samostatné práce žáků s informacemi s individuálním přístupem vyučujícího umožňuje dostatečný prostor pro vlastní aktivitu a iniciativu. Důkladným seznámením žáků s blízkým i vzdálenějším cílem se vyučujícímu podařilo podnítit skutečný zájem o předmět. V hodině převládal tvůrčí duch a nadšení, které vyzařovalo i z osobnosti učitele.

Úroveň výuky lze hodnotit nadprůměrně.

Rostlinná výroba

Vyučující předmětu ve třídě nástavbového studia je odborně způsobilý učitel, který dokončuje studium pro získání pedagogické způsobilosti.

Probírané učivo bylo v souladu s učební osnovou předmětu a rovněž časově souhlasilo s předloženými plány.

Hodina měla klasickou stavbu, učitel svým přístupem a vědomostmi vlastními i žáků dokázal využít probírané téma k vytvoření trvalých vědomostí použitelných v praktickém životě. Pestrost metod a forem práce, nabídka pomůcek a využití audiovizuální techniky přispěly k vysoké efektivitě práce, k níž napomáhala vhodně zařízená pracovna pro výuku tohoto předmětu.

Úroveň hodiny lze hodnotit nadprůměrně.

Technologie oprav automobilů, strojírenská technologie

První z vyučujících je odborně a pedagogicky způsobilý učitel s kratší délkou pedagogické praxe, druhému chybí pedagogická způsobilost. Probírané učivo bylo v souladu s učební osnovou předmětu, časově rovněž souhlasilo s předloženými tematickými plány učiva tříd SOU.

Obě hodiny měly podobnou logickou strukturu, po zopakování následovalo vlastní seznámení s novým učivem a jeho procvičení.

V práci obou vyučujících převládala malá pestrost použitých metod a forem práce (výklad vyučujícího, výklad s doplňováním, občas byla využita problémová úloha), menší aktivizace také snižovala efektivitu práce. Pozitivně naopak působila odborná úroveň vyučujících, jejich vhodný přístup k žákům.

Úroveň výuky lze hodnotit spíše nadprůměrně a průměrně.

Odborný výcvik

Organizace výuky odborného výcviku obou učebních oborů je cyklická, tzn. střídá se jeden týden teoretické výuky s jedním týdnem odborného výcviku. Při kontrole výuky odborného výcviku byl zjištěný rozpor v reálném zahájení výuky a platnou právní normou, neboť všichni žáci školy (včetně žáků prvního ročníku) začínají v 06:30 hodin, blíže viz Protokol o kontrole.

Personální zajištění výuky odborného výcviku je velmi dobré, viz bod 1, neboť více než 80 % MOV splňuje předepsané požadavky pro výuku.

Pro výuku odborného výcviku jsou školou vytvořeny poměrně dobré materiálně technické podmínky sestávající z dílen (zámečnická, strojního obrábění, klempířská), dále kovárny, montážní haly a svařovny. Tyto prostory jsou funkčně vybaveny, zajištěny z hlediska bezpečnosti práce a odpovídají svou kapacitou počtu žáků školy stejně jako k nim náležející sociální zařízení.

V navštívených hodinách byl zjištěný soulad probíraného učiva s učební osnovou předmětu, po krátké instruktáži MOV následoval vlastní nácvik požadovaných dovedností (žáci 1. ročníku zhotovovali části schránky na náradí a tím procvičovali jednotlivé operace, žáci 2. ročníku začínali s nácvikem demontáže a montáže jednotlivých agregátů v automobilu a zemědělském stroji). Činnost MOV byla soustředěna na získávání vhodných pracovních návyků žáků a na odstraňování návyků nevhodných.

Evidence docházky žáků na odborný výcvik je vedena řádně na předepsaném tiskopise.

V době inspekční návštěvy žáci dosud nerealizovali produktivní práci, takže jim není vyplácena odměna, namátková kontrola loňských výkazů potvrdila soulad žákům vyplácené částky s podklady dodanými MOV.

Úroveň výuky odborného výcviku je hodnocena nadprůměrně.

ZÁVĚRY

Dvoudenní inspekční návštěva prokázala velmi dobrou úroveň práce školy ve sledovaných oblastech.

Výuka je ve škole zajištěna poměrně vysokým procentem pedagogů splňujících požadavky odborné a pedagogické způsobilosti.

Reálná výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů

Přijímání žáků do nastavbového studia je realizováno v souladu s platnými legislativními normami.

Úroveň hodin teoretické výuky je nadprůměrná až spíše podprůměrná, převažuje hodnocení nadprůměrné, úroveň výuky odborného výcviku je rovněž nadprůměrná.

V Příbrami

dne 1998-10-13

(razítko)
Česká školní inspekce

